

Koravaskori és szarmatakori telep és temető Földeákon.

1936-ban a Csanád vármegyei Történelmi és Régészeti Társulat Földeákról La Tène kori síranyagot kapott, amelynek hitelesítésére a szegedi egyetem régiségtudományi intézete, alulírott vezetésével, 1940 augusztus 5–26. között hitelesítő ásatásokat végzett, nemcsak a jelített La Tène kori lelet helyén, hanem a község más, főként szarmatakori lelőhelyeket sejtető területén is. Az ásatást Csanád vármegye megértő alispánjának dr. Ferenczi Béla úrnak anyagi és erkölcsi támogatása tette lehetővé, amiért neki ezen a helyen is hálás köszönetet mondunk. Ugyancsak köszönet illeti Földeák község főjegyzőjét, Tass Árpád urat, aki nemcsak fáradságot nem kímélve járt kezünkre az ásatások előkészítése során, hanem szíves engedélye tette lehetővé azt is, hogy a község birtokát képező területeken is ásathattunk. Az ásatásokon mindvégig jelen volt és hasznos segítséget nyújtott Korek József III. éves b. h.

I. A szóbanforgó La Tène kori sír Czirbus Istvánnak Földeák, Halesz nevű részében lévő tanyája mellett került elő; a tanya maga a Százazeret kísérelő vonulaton van. Sajnos a terület kukoricával volt bevetve, emiatt teljes feltárása ez alkalommal nem történhetett meg. A próbaárkok eredményeként három szarmatakori sírt tártunk fel, a negyediket ugyanezen a helyen már korábban találták, de a találók csak a sírből előkerült edényt őrizték meg. Ugyanitt felbontottunk egy méhkasformájú, s egy csonkakúpformájú gödröt, amelyek szarmatakori kerámiát tartalmaztak.

A Czirbus-féle tanya közvetlen szomszédságában, a már említett vonulaton van Gajjas János és mellette Tóth Julianna tanyája. A Gajjas-féle

tanya bejáróján húzott kutatóárok egy méhkasformájú gödröt eredményezett, néhány szarmatakori cseréppel. Tóth Julianna tanyája melletti földön is egy méhkasformájú, szarmatakori cserépeket tartalmazó gödröt tártunk fel. Valamivel távolabb, de ugyanezen a vonulaton lévő Sallai Pál-féle földön egy méhkasformájú és egy szabálytalan alakú gödröt bontottunk fel, mind a kettőben gazdag szarmatakori kerámiát találtunk.

II. E területtől északra, légvonalban mintegy 700 m-re fekvő, Neparászki Mihály-féle földön ástott kutatóárok szórványosan adott szarmatakori cserépeket; más jelenséget itt nem figyelhettünk meg.

III. A Százazeret tulsó partján, a levante lőtér mellett lévő s a község tulajdonát képező földeken feltártunk öt méhkasformájú, három szabálytalan, egy csonkakúpformájú és egy hengeres gödröt. Az előbbiekből kizárólag szarmatakori kerámia, csontok, égett tapaszdarabok kerültek elő; az utolsó hengeres gödörben koravaskori kerámia volt, de ez a kerámia a területen több helyen elszórtan, a felszínen is jelentkezett. A kutatóárkokból itt-ott árpádkori edénytöredékek is kerültek elő, többek között az egészen típusos koraárpádkori üst töredékei, amelynek jellemzője, hogy a felakasztás céljait szolgáló lyukasztás a perem belső szélén van. Ugyanitt került elő, a mai szint alatt kb. 100 cm-re fekvő, döngölt és cserépekkel kirakott aljú, félkörös formájú, peremes tűzhely. A cserépek szarmatakoriak.

IV. Ugyanezen a parton, de a lőtértől kb. 300 m-re, Nagy István, Borszogi L., Simon Ferenc egymás mellett fekvő bérletén felbontottunk két méhkasformájú, három szabálytalan és

három esonkakúpformájú szarmatakori gödröt, s feltártunk egy, a mai szint alatt 90 cm-re lévő, kerek alaprajzú szarmatakori kemencét, amelynek alja cseréppel volt kirakva; megvolt a kemence előtt, a kemence kiszolgálására szolgáló kerek üreg is.

V. A község tulsó oldalán a Makó—Hódmezővásárhely közti vasúti töltés

mellett, dr. Kovács Józsefnének, az ú.n. „Szárazéri ugarok“-ban lévő tanuján évekkal ezelőtt edény- és gyöngymellékletes csontvázakat találtak. A gyöngyök szarmatakoriak. E leletek hitelesítésére ástott próbaárkokból csak néhány szarmatakori cserép került elő.

Dr. Párducz Mihály.

Ausgrabungen des Archäologischen Instituts im Jahre 1940.

Eine neuere Ausgrabung in Hódmezővásárhely—Kökénydomb.

Seit dem Jahre 1929 kam das Institut erst in diesem Jahre wieder auf die steinzeitliche Siedlung zu Kökénydomb. Es führte jetzt in zwei Farmen Ausgrabungen aus. In einer derselben lagen die Denkmäler der Theisskultur unter der Trümmern eines Baus, der durch Lehmewurfe bestätigt wurde, ungestört. Ein Hockerskelett ergänzte diese Siedlung.

Im anderen Teil kamen Denkmäler der Theisskultur, des Aeneolitikums, der Frühbronzezeit, Römerzeit und Germanenzeit zum Vorschein. Die späteren Ansiedlungen vernichteten jene Denkmäler der Steinzeit, die nach dem verheerenden Brand in ihrer originel-

len Stelle liegend, unter eine Schlammschicht kamen, die durch die Überschwemmungen aufgetragen wurde.

Die Denkmäler der Bronzezeit machen wir in einer Abhandlung bekannt (siehe die 2. Mitteilung des Ausgrabungsberichtes). Die Beschreibung der Siedlung und der gefundenen Denkmäler machen wir im folgenden Band der Zeitschrift bekannt.

Hier lenken wir die Aufmerksamkeit nur darauf hin, dass die gefundenen, mächtigen Fruchtbehälter von einem intensiven Ackerbau der Theisskultur neuere Beweise liefern.

Dr. János Banner.

Spuren einer bronzezeitlichen Siedlung in Hódmezővásárhely—Kökénydomb.

(Hierzu die Tafel XXXIII.)

Das Archaeologische Institut der Universität von Szeged liess im Sommer 1940 am Kökénydomb in der Nähe von Hódmezővásárhely Ausgrabungen ausführen, wo im Jahre 1929 eine für die Theisskultur charak-

teristische Siedlung ausgegraben wurde. Bei den neueren Ausgrabungen kam ein für die Theisskultur charakteristisches Material in der Siedlung wieder zum Vorschein, aber in einer der Farmen stossen wir auf die Spu-